

"หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา เยาวชนทั่วโลกมีการเคลื่อนไหวตื่นตัวกันมาก และการเคลื่อนไหวตื่นตัวของเยาวชนนี้เป็นไปอย่างรุนแรง ในประเทศไทยก็เช่นกัน จะเห็นได้จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 สาเหตุของการเคลื่อนไหวตื่นตัวของเยาวชนนี้ยังหาข้อยุติมิได้ สำหรับการกระทำต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาของเยาวชนถ้าเราจะศึกษาให้ถี่ถ้วนแล้วจะทราบว่า การกระทำของเยาวชนเหล่านี้เป็นผลจากการที่เราได้อบรมสั่งสอนให้เยาวชนรู้จักคิด รู้จักแสดงออก ซึ่งเป็นกระบวนการของการศึกษาระบบใหม่ ฉะนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากเยาวชนควรจะเป็นปัญหาของผู้ใหญ่ด้วย"¹ ปัญหาเยาวชนเป็นปัญหาใหญ่และสำคัญมากในปัจจุบัน การแก้ไขจนคลายปัญหาของการความละเอียดอ่อน มีขั้นตอน และเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนหลายฝ่ายด้วยกัน "เด็กที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีนั้น เปรียบได้กับผลงานของประติมากร ซึ่งต้องการความปราณีตละเอียดอ่อนและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของเจ้าของผลงานได้ เด็กก็มีชีวิต ความรู้สึกนึกคิด และวิญญาณที่มีทั้งความชั่วและความดี เด็กถูกปั้นจากบุคคลถึง 3 พวก คือ ผู้ปกครอง ครู และสิ่งแวดล้อมในสังคม เมื่อใดที่คน 3 พวกนี้เอาแต่ใจตัวต่างพากันคดแกงเด็กไปตามใจชอบ ผลก็คือ เด็กกลายเป็นรูปปั้นที่บิดเบี้ยวไม่คงงาม แต่ถ้าง 3 ฝ่ายร่วมมือกันรวมทั้งตัวเด็กเองด้วยแล้ว ผลงานก็จะออกมาดี กล่าวคือได้เด็กที่เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีในสังคม"²

¹จินดา เทียมเมธ, "ก้าวใหม่ของสมาคมผู้ปกครองและครูในสังคมปัจจุบัน" เอกสารการประชุมสัมมนาแทนสมาคมผู้ปกครองและครู (วันที่ 6 - 7 พฤศจิกายน, พ.ศ. 2518), หน้า 3.

²สุน อมรวิวัฒน์, การสอนสังคมศึกษาในชั้นประถม, แผนกประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. หน้า 1.

ฉะนั้น บุคคลเหล่านี้ต้องตระหนักถึงหน้าที่ของตนคือเขาวชนให้มากที่สุด สภาพของสังคมปัจจุบัน เป็นสภาพของสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาารอบค้ำน มีความสับสนวุ่นวายจนบุคคลต่าง ๆ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้เต็มที่ พ่อแม่ต้องทำงานมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้เพราะค่าครองชีพถีบตัวสูงขึ้น เงินที่ต้องใช้จ่ายภายในครอบครัวก็สูงขึ้นไปด้วย เวลาที่จะให้กับลูกหลานจึงน้อยลง ครูมีภาระคุ้มนักเรียนจำนวนมากกว่าเดิม ดังนั้นหน้าที่ความรับผิดชอบของครูจึงเพิ่มขึ้นด้วย ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครูจึงน้อยลงไป เขาวชนทุกวันนี้จึงต้องเผชิญกับความวุ่นวุ่นสับสน โอกาสทำดีก็มีมากด้วย การที่เขาวชนประพฤติตนเป็นปัญหานั้นหนักใจถึงปรากฏอยู่ขณะนี้ ผู้ใหญ่จะกล่าวโทษเขาวชนแต่ฝ่ายเดียวยอมไม่ถูกต้องนัก ควรหันมาพิจารณาอย่างเป็นธรรมถึงสาเหตุที่แท้จริงว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้เขาวชนประพฤติผิดทำนองคลองธรรมไป

"สาเหตุแห่งปัญหาเขาวชน สรุปได้คือ สาเหตุจากสังคมที่ห่างตัวเด็กอันได้แก่ ปัญหาการ เมืองประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งเกิดจากสาเหตุที่ใกล้ตัวเด็ก คือสภาพครอบครัวได้แก่ความห่างเหินของ เด็กกับบิดามารดา สภาพทางโรงเรียน ครูอาจารย์ไม่มีเวลาเอาใจใส่เด็ก เป็นเหตุให้เด็กใช้เวลาว่างในทางที่ผิด และ ประการสุดท้าย คือ ครูควรพิจารณาแนวการสอนให้ตรงกับความต้องการของเด็กด้วย"³ นักการศึกษา นักจิตวิทยา และบุคคลหลายอาชีพ พยายามร่วมมือกันพิจารณาในปัญหาเขาวชนอย่างจริงจัง โดยใช้หลักการและประสบการณ์ คลี่คลายปัญหาทั้งหลายในเวลาให้ดีขึ้น ขณะนี้มีเขาวชนเป็นจำนวนมากที่กำลังทุกข์ทรมานเพราะยาเสพติด ถูกจองจำเนื่องจากต้องคดีต่าง ๆ และบางก็มีว่สุ่มแหล่งอบายมุขซึ่งนับเป็นการสูญเสียเปล่าทางกำลังคน และทางกำลังทรัพย์ของชาติ บิดามารดาต้องพบกับความผิดหวัง เพราะปรากฏการณ์แห่งปัญหาดังกล่าวมา "ไม่เคยเป็นที่ประจักษ์กันถึงเพียงนี้ และก็ไม่เคยอีกเช่นกันที่ ครู และผู้ปกครอง ต้องสำนึกว่าตนต้องปรับปรุงตนเองให้รู้เท่าทันในเหตุการณ์ และปัญหาของเขาวชนในขณะนี้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและ

³จินคา เทียมเมธ, เรื่องเดิม, หน้า.5.

แก้ไขต่อไป"⁴

"บ้านและโรงเรียนต่างมีเป้าหมายปลายทางร่วมกัน คือ ต้องการพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข เมื่อต่างมีเป้าหมายตรงกันเช่นนี้ ปัญหาจึงมีอยู่ว่า บ้านและโรงเรียนจะร่วมมือกันอย่างไร จึงจะบรรลุผลตามความมุ่งหมาย พ่อแม่ ครูอาจารย์ทั้งสองฝ่ายควรได้สร้างความเข้าใจที่ต่อกัน ยอมรับนิคชอบด้วยกัน เด็กก็จะมีที่พึ่งที่มั่นคงทั้งที่บ้านและโรงเรียน"⁵

"การวัดผลของครูที่มีต่อตัวเด็กจะผิดพลาดน้อยลง เมื่อครูได้มีโอกาสพบผู้ปกครองโดยตนเอง เพราะครูยอมรับว่า ชีวิตของเด็กมีพันธะกับสิ่งแวดล้อมภายนอกยิ่งกว่าในโรงเรียน โรงเรียนมีโอกาสสร้างพื้นฐานอันดีให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มีสวัสดิภาพมากขึ้น"⁶ ผู้บริหาร การศึกษาหลายท่านได้พยายามหาวิธีจัดหน่วยงานเพื่อประสานงานระหว่างครูและผู้ปกครอง องค์การอันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งหน่วยหนึ่งของสังคมคือ "สมาคมผู้ปกครองและครู" ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองและครูได้พบกัน ช่วยเหลือกันในประการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการศึกษาเพื่อประโยชน์อันจะเกิดแก่เด็กทั้งปวงของสมาคมผู้ปกครองและครู ทั่วๆ ไป

ปัจจุบันความจำเป็นในการ จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูยิ่งสูงขึ้น เพราะ

1. สมาคมผู้ปกครองและครูสามารถเชื่อมโยงผู้ปกครองและครูให้พบปะกันเพื่อให้ครูได้รู้จักเด็กและรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่ที่บ้าน
2. ผู้ปกครองได้ทราบเรื่องการเรียน ความประพฤติ และความเจริญของลูก

⁴ชอบ ประพันธ์เนติกุล, "เด็กเสื่อมทรามกับชีวิตครอบครัว" เอกสารแนะแนว ฉบับที่ 10, กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2515. หน้า 1.

⁵บุญยิ่ง เจริญยิ่ง, "สะพานทอง," จุลสารสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย, ฉบับที่ 1 (กันยายน), หน้า 3.

⁶เฟื่องฟุ้ง เครือตราชู, "ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน," ศูนย์ศึกษา, (ตุลาคม 2500), หน้า 36.

ของเด็กทางโรงเรียน

3. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ในวิธีการอบรมสั่งสอนเด็กตามหลักจิตวิทยาสำหรับเด็ก

4. เพื่อให้ครูและผู้ปกครอง ใ้ร่วมมือกันพัฒนาตัวเด็ก⁷

ในต่างประเทศ รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู และได้จัดดำเนินการอย่างกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาเยาวชน ดังเมื่อวันที่ 3 - 7 มีนาคม 2516 ได้มีการประชุมผู้ปกครองและครูแห่งชาติ ที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย คุณหญิงกรรทอง สุรัสวดี ได้รับเชิญเป็นผู้แทนประเทศไทยไปร่วมประชุมคราวนี้ การประชุมได้แสดงบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูของแต่ละประเทศ ซึ่งมีส่วนบรรเทาสภาพความตึงเครียดของสังคมได้ ทั้งนี้เพราะสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความคิดของครูและผู้ปกครอง และร่วมกันแก้ไขปัญหายาของเยาวชน ซึ่งเกิดขึ้นในทุกประเทศ สภาพปัญหาเยาวชน มีความคล้ายคลึงกัน คือความไม่สงบสุขของเยาวชน เนื่องจากความสำนึกทางการเมือง ความกดดันจากสังคมและเศรษฐกิจ ผลการประชุมสรุปได้ว่า สมาคมผู้ปกครองและครู ควรยกย่องให้เป็นสถาบันระดับชาติ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อผู้ปกครองจะรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาของเยาวชนที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความสงบในสังคมต่อไป ดังนั้น หากสมาคมผู้ปกครองและครูสามารถดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากสมาชิกทั้งครูและผู้ปกครองอย่างเต็มที่ ก็เชื่อได้ว่า จะลดปัญหาของเยาวชนลงได้อย่างแน่นอน

ประวัติการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในประเทศไทย

สมาคมผู้ปกครองและครูได้รับความสนใจ และมองเห็นประโยชน์มาเป็นเวลานานหลายสิบปี เมื่อ พ.ศ. 2496 โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดกาญจนบุรี ขอจดทะเบียนสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นแห่งแรกในประเทศไทย และต่อมา พ.ศ. 2498 โรงเรียนสตรีวิทยา

⁷เฟื่องฟูง เครือตราฐ, เรื่องเกม, หน้า 40.

โคชอจทะเบียนเป็นสมาคมที่สอง ทั้งสองสมาคมนี้อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา⁸ ในเวลาต่อมา มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้นอีกหลายสมาคม ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล แต่ที่ดำเนินงานต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบันมีเพียงไม่กี่สมาคม ทั้งนี้เพราะสมาคมที่ก่อตั้งขึ้น และต้องเลิกกันไปหลายสมาคมต้องประสบกับปัญหาทางด้านการทำงานและขาดความร่วมมือจากสมาชิก ดังนั้น งานของสมาคมผู้ปกครองและครูจึงเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิก

นักการศึกษาผู้เสียสละและบุกเบิกงานทางด้านนี้มาตั้งแต่แรกเริ่มคือ คุณหญิงกรรทอง สุรัสวดี ท่านมีความสนใจพยายามเผยแพร่การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งยังให้คำปรึกษาและชักชวนให้ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากสมาคม ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 เมื่อวันที่ 29 กันยายน ได้มีการจัดตั้งสภาผู้ปกครองและครูขึ้น ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระหว่างสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ คุณหญิงกรรทอง สุรัสวดี ได้รับเชิญเป็นประธานของสภาฯ เป็นคนแรก แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ท่านได้ถึงแก่กรรม เมื่อรับตำแหน่งได้เพียง 2 ปี⁹ ต่อจากนั้น พญา ท่านสุกิจ นิมมานเหมินทร์ ได้รับเชิญเป็นประธานคนต่อไป และในระยะเวลาสองสามปีที่ผ่านมา สภาฯ ได้มีการจัดประชุมสมาคมผู้ปกครองและครู ทั่วประเทศขึ้นบ่อยครั้ง และยังคงได้รับความคิดเห็นจากสมาคมผู้ปกครองและครู ที่ต้องการเสนอแนะให้สภาฯ ได้จัดการประชุมและอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ สำนักงานสภาผู้ปกครองและครูอยู่ที่ศึกษาศึกษาธิการ ถนนพญาไท การประชุมสภาผู้ปกครองและครูที่ผ่านไปแล้วเมื่อปี 2518 นี้ นับได้ว่าเป็นการประชุมใหญ่ที่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนต่าง ๆ อย่างดี และได้รับประโยชน์จากการประชุม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ อ่ำไพ วงศ์สว่าง, "ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูในโรงเรียนประถมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2498).

⁹ หลวงอนุการณพกิจ, "คุณหญิงกรรทอง กับสภาผู้ปกครองและครู," จุลสารสภาผู้ปกครองและครู, ฉบับที่ 1 (กันยายน, 2518), หน้า 2.

สมดังความมุ่งหมายของที่ประชุม ทั้งนี้เพราะได้รวบรวมแนวความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ของผู้บริหาร การศึกษาและสมาชิกสมาคมผู้ปกครองและครูที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการ
ศึกษาและแก้ไขปัญหาของเยาวชนในโอกาสต่อไป

วิธีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

วิธีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูโดยทั่วไปเริ่มจากทางโรงเรียนก่อน การ-
ริเริ่มถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการตั้งคนที่มียุทธศาสตร์ดำเนินงานขั้นต่อไป ลักษณะ
ของการริเริ่มขึ้นกับสภาพของชุมชนและโรงเรียน ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้

ก. โรงเรียนใหญ่ที่อยู่ในชุมชนเจริญ มีนักเรียนมากและมีผู้ปกครองฐานะดี และมี
ความรู้เป็นส่วนมาก การริเริ่มทำได้ง่ายกว่าโรงเรียนที่อยู่ในชนบททางไกล การตั้งสมาคม
ของโรงเรียนใหญ่ที่อยู่ในชุมชนที่เจริญอาจทำได้โดยประชุมผู้ปกครอง ปัจจุบันและการเลือก
ตั้งคณะกรรมการริเริ่มได้ทันทีโดยไม่ต้องยุ่งยาก

ข. โรงเรียนใหญ่ที่อยู่ในเขตภูมิภาค กึ่งเจริญ กึ่งชนบท การริเริ่มจัดตั้งควรมีการ
แถลงการณ์แต่เนิ่น ๆ ซึ่งจรรยาละเอียด เกี่ยวกับสมาคมผู้ปกครองและครู แก่ผู้ปกครอง
แล้วจึงนัดหมายให้มีการประชุมเลือกคณะกรรมการบริหาร โดยกรรมการของโรงเรียน
อาจเสนอรายชื่อผู้ปกครองบางท่านที่เหมาะสมให้แก่ผู้เข้าประชุมเพื่อให้เป็นที่รู้จักกันก่อน
หากการเลือก ก็จะทำให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ค. โรงเรียนเล็กในเขตชานเมืองและชนบท การริเริ่มจัดตั้งอาจทำได้ไม่มากนัก
ทั้งนี้เพราะ เมื่อเรียกประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองมักไม่มาร่วมประชุม ดังนั้น การจัดตั้ง
คณะกรรมการของสมาคมอาจทำได้โดยจัดให้มีการเลือกผู้แทนผู้ปกครองหรือผู้แทนครูแล้ว
ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการได้ แทนผู้ปกครองจริง¹⁰

¹⁰นรา บุญศิริ, คู่มือจัดตั้งและการจัดการสมาคมผู้ปกครองและครู (พระนคร :
โรงพิมพ์คำarangธรรม, 2518), หน้า 3.

ในระยะเริ่มการจัดตั้ง ควรมีการชี้แจงให้ครูและผู้นปกครองเข้าใจในวามสำคัญ ของสมาคมก่อน จึงขยายไปสู่ประชาชน และการรับสมัครสมาชิกของสมาคม ไม่ควรจำกัด คุณสมบัติมากนัก ทั้งนี้เพื่อให้มีผู้มีสิทธิสมัคร เป็นสมาชิกได้มาก กรรมการผู้ริเริ่มควรเป็น บุคคลที่มีความรู้พอสมควร โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา ตลอดจนเข้าใจในระเบียบและ นโยบายของโรงเรียนด้วย มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บริหาร โรงเรียนภายหลัง

การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ใ้ระบุสาระสำคัญของระเบียบข้อบังคับดังต่อไปนี้

- ก. วัตถุประสงค์ของสมาคม
- ข. สถานที่ สำนักงาน ของสมาคม
- ค. ชื่อสมาคม
- ง. สมาชิกภาพ
- จ. การบริหารงานของสมาคม
- ฉ. การเงิน และอำนาจการ เบิกจ่ายเงิน
- ช. การยกเลิกสมาคม

การยื่นเรื่องราวขอจัดตั้งสมาคม ให้ยื่นตออง วัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ และขอจดทะเบียนเป็นสมาคมจากกระทรวงมหาดไทย¹¹

แนวโน้มของการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนโดยทั่วไป เมื่อ ระยะเวลาสิบกว่าปีที่แล้วมา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวนักเรียนเป็นประการสำคัญ แต่เมื่อ ปี พ.ศ. 2516 จนมาถึงปัจจุบัน แนวโน้มของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมีทิศทางเปลี่ยนไป จากเดิม คือเพื่อเพิ่มสวัสดิการของครูและนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้นปกครอง

¹¹นรา บุญศิริ, เรื่องเดิม, หน้า 7.

อีกประการหนึ่งคือ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทางด้านวิธีการอบรมสั่งสอนนักเรียนตามหลักทฤษฎีทางจิตวิทยา

สำหรับโรงเรียนราษฎร์ การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู ก็เพื่อลดภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับผู้บริหาร เพิ่มสวัสดิการทั่วไปในโรงเรียน ทั้งการเรียนการสอน สวัสดิการครู และสวัสดิการนักเรียน

" เหตุผลที่ทำให้วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู เปลี่ยนไปก็เพราะภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนแต่ละโรงเรียนต้องดิ้นรนหาทางออกช่วยตนเอง โดยพยายามดึงเอาความร่วมมือของผู้ปกครอง เข้ามาร่วมด้วยอีกประการหนึ่งคั้งนั้น บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครู ที่พบเห็นในปัจจุบัน จึงเน้นหนักทางด้านสวัสดิการให้แก่ครูและนักเรียนมากกว่าจะวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนเหมือนเช่นที่เคยปฏิบัติมา " ¹² จำนวนของสมาคมผู้ปกครองและครูที่ทำการจดทะเบียนที่กองทะเบียนสมาคมปรากฏผลว่าสูงขึ้นโดยเฉลี่ย 4.1% เห็นได้ว่าประชาชนโดยทั่วไปมองเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูมากขึ้น

คั้งนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการวิเคราะห์ถึงบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในปัจจุบันว่าได้ดำเนินการได้ผลเพียงใด เพราะในช่วงเวลาสองสามปีที่ผ่านมา โรงเรียนคง ๆ ได้ทำการจดทะเบียนขอจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงสมควรที่จะได้มีการศึกษาถึงบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันว่า ได้ดำเนินการได้ผลเพียงใด และพบกับปัญหาอุปสรรคใดบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนที่ต้องการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูต่อไป

¹² สรุปและประเมินผลการประชุมสัมมนาสภาผู้ปกครองและครู เรื่อง ก้าวใหม่ของสภาผู้ปกครองและครูในปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมเยาวชนแห่งชาติ ถนนพิษณุโลก กรุงเทพมหานคร. หน้า 11. (6 - 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากสมาคมฯ
  2. เพื่อศึกษานโยบายการทำงานของสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
  3. เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิกที่มีต่อสมาคมฯ
  4. เพื่อศึกษาความร่วมมือของสมาชิกและปัญหาในการดำเนินงานของสมาคมฯ
- เสนอแก่สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ตามความมุ่งหมายนี้ จะศึกษาเฉพาะสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 สมาคมฯ

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้ จำกัดอยู่เฉพาะการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครู จำนวน 15 สมาคม ซึ่งสมาคมเหล่านี้มีหลายสมาคมที่เพิ่งจัดตั้งได้เพียง 1 ปี ระยะเวลาดำเนินการและประสบการณ์ของคณะกรรมการดำเนินงานยังน้อย ส่วนสมาคมที่จัดตั้งมานานกว่าก็ยังคงการปรับปรุงกิจกรรมของสมาคมอยู่ ผลการวิจัยอาจไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

คุณค่าของการวิจัย

1. เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยไปสร้างและปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองและครู ตลอดจนนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน
3. เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงประโยชน์ของสมาคมและให้ความร่วมมือในกิจกรรมของสมาคมในทุกโอกาส

4. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 2 แบบ แบบที่ 1 เป็นชนิดให้เลือกตอบ Multiple Choice จำนวน 18 ข้อ และแบบที่ 2 แบบให้ผู้ตอบชี้ค
เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อที่ผู้ตอบเห็นด้วย จำนวน 14 ข้อ แบบสอบถามทั้งสิ้น 32 ข้อ
ส่งไปยังตัวอย่างประชากร 300 คน ซึ่งทำการสุ่มจากสมาชิกสมาคมผู้ปกครองและครู
จำนวน 15 สมาคม แยกเป็นสมาชิกที่เป็นครู สมาคมละ 10 คน และสมาชิกที่เป็นผู้ปกครอง
สมาคมละ 10 คน นำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และรับคืนด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล
วิเคราะห์ข้อมูลโดยคิกคำตอบเป็นร้อยละ เสนอผลการวิจัยเป็นรูปตาราง และอธิบาย
ประกอบ

คำจำกัดความ

บทบาท หมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานสมาคม ๆ ที่สมาชิกคาดว่าจะได้
รับจากสมาคม ๆ¹³

สมาคมฯ หมายถึง แหล่งหรือที่ประชุมของบุคคลหลายคนมารวมกัน โดยมีจุดประสงค์
เพื่อประโยชน์บางประการ¹⁴

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹³ วิทยุ สาร, หลักการบริหารโรงเรียน (พระนคร : วัฒนาพานิชย์, 2514), หน้า 213.

¹⁴ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, หน้า 817.

- สมาชิก หมายถึง ผู้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในสมาคมหรือองค์กรใด ๆ¹⁵
 สมาชิกในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงสมาชิกของ สมาคมผู้ปกครองและครู
 15 สมาคม ที่เป็นตัวอย่าง
- ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้อบรมและดูแลรับผิดชอบสวัสดิการของเด็กทั้งในคาน
 ส่วนตัวและการศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบต่อการส่งเด็กเข้าเรียน ทั้งนี้
 ไม่จำเป็นต้องเป็นบิดามารดา¹⁶

ศูนย์วิทยพัชยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 821.

¹⁶กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือครูผู้ปกครอง, โครงการพัฒนาการศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ (มงคลการพิมพ์, 2514), หน้า 3.